

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištru v dijaškem smeniščen (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Z mesecem oktobrom začne „Slov. Gospodar“ četrto polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za tri četrť leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravništvo.

Interpelacija

Božidara Raiča in tovarišev stavljena visokemu štajerskemu deželnemu odboru, gledé nameščenja učiteljskih mest v Ptujem nižem gimnaziji s profesorji, kateri ne znajo slovenski.

Osnovanje štajerskega vojvodinskega realnega nižega gimnazija (pozneje nižega gimnazija) v Ptujbi bilo je po dogovoru med mestno občino Ptuj in štajerskim deželnim odborom skleneno meseca jul. 1869 in šolsko leto 1869/70 pri dovoljnem pohajanji gimnazij otvorjen.

Za pokritje potrebšćine tega učilišća plačuje Ptujski okraj vsako leto 500 fl., državna podpora znaša na leto 3500 fl., učnina in vsprejemnina vrže po priliki 800 fl. in menjek po 8100 fl. pokriva deželna zaklada.

Ta zavod je ustanovljen s tem podkrepjenjem, da potrebam južnozgodnega dela štajerskega zadovoljava.

Ozirom na slovensko bivalstvo tega dela vojvodine štajerske bilo je po pravici pričakovati, da se ta učni zavod namesti s takimi učitelji, kateri znajo oba deželna jezika. Učiteljski zbor spolnjeval se je polagoma in nastavljeni so bili tudi učitelji zmožni slovenščine, kar je pogledom na večino učencev se vsemu pravo bilo. Tako sestavljeno učiteljstvo dobivalo je več let zaporedoma priznanje od deželnega šolskega sveta; dijaki tega zavoda so dobro napredovali in mnogo jih je bilo na drugih učiliščih med najboljšimi.

Ali visokemu štajerskemu deželnemu odboru se je boljše zdelo slovenske profesorje sčasoma odpraviti in jihova učna mesta popolniti s Tirolci, kateri niti besede slovenski ne umejo. Tako je bil pred dvema letoma marljivi profesor (g. Žitek), ker je na korist svojemu narodu delal, iz službenih obzirov iz Ptujbi v Ljubno premešćen, od onega deželnega odbora štajerskega, kateri je izvoljen bil za vso vojvodino in kateri bi moral državne osnovne zakone spoštovati. V Ptuj spravili so profesorja, kateri je pri deželnem višem gimnaziji v Ljubnem „nemožen“ postal in je bil iz službenih obzirov prestavljen na spodnje Štajersko, kot Tirolec neznajoči slovenski. To dvoje premešćenje stalo je deželno možno 1000 fl.

Dosedanji začasni voditelj (G. Hubad) tega zavoda, prosil je potem, ko je tri leta vodstvo Ptujkega nižega gimnazija pridno oskrboval, za drugo mesto in je tudi dobil. Ravnateljstvo bilo je sedaj podeljeno zopet Tirolcu, ne znajočemu slovenski. Tudi je ta ravnatelj (gosp. Tschanet) samo iz zgodovine in zemljopisja preskušán, akoprem se pri vseh razpisih, nakolikor se še vršijo, razve tega izpita še vedno usposobljenje zahteva v nekem drugem predmetu. Povedati je, ka je to mesto bilo spolnjeno brez razpisa.

Iz nekih obzirov na tega ali onega sprejet je bil jeden učitelj več, negoli bi pri pravem namešćenji potreben bil.

Vsled najnovejšega spremena sestavljeno je učiteljstvo Ptujkega nižega gimnazija iz dveh zgodovinarjev, dveh realistov, treh jezikoslovcev, jednega verstvenika in jednega črtolin lepopisca.

Tore stroke so ovde zastopane, kakor v njenem drugem zavodu obširne cesarjevine. Pouk v slovenščini pogreša izpitane učitelja in je od postanka tega zavoda zvećine prepušćen matematikom in prirodopiscem.

Razmislivši navedene razloge stavljamo visokemu deželnemu odboru vprašanje:

„Jeli isti kani — v nasprotji s členom 19. državnih osnovnih zakonov od 21. dec. 1867, v nasprotju s štajersko deželno ustavo od 30. dec. 1849, kder § 3 pravi: v vojvodini živoča naroda sta jednakopravičena in imata neurazljivo pravo na varovanje in gojitvo svoje narodnosti in jezika, — v nasprotju s pravednostjo in pravičnostjo proti slovenskim deželanom — še nadalje tako postopati?“

Gradec dne 22. septembra 1884.

Raič, l. r., Kukovec, l. r., M. Vošnjak, l. r., Jerman, l. r., Dr. Radaj, l. r., Dr. Šuc, l. r.

Volitevska borba v slov. graškem, šoštanjškem in mahrenberškem okraji.

II. Najbolj so se pa Šentiljčani s svojo pametjo skregali, da so si Ledelna pa Streicherja za volilna moža izvolili. Ledel je iz Vitanja v Šentlenart privandral kot kramar in se zdaj tam od Šentiljskih grošov bogati, on je hud političen nasprotnik Slovencev in je liberalec najhujše barve, ki tudi celo leto v cerkev ne pride. Streicherju se pa že na lici vidi, kdo da je. Ta človek je po Šentiljski, občini noč in dan od hiše do hiše plazil zoper „farje“ govoril, da teh ne voliti, drugače bo zopet tlaka in desetina itd. Šentiljčani pameti si kupite drugokrat, pa takemu človeku, ki bo s takimi lažmi glase lovil, pot pokažite. Šest let so č. g. dr. Šuc, mestni župnik, naš deželni poslanec, ste morali res zavoljo tega g. župniku tlako delati, in g. dr. Šuc so zopet za poslanca voljeni. Ali ste res tako bedasti, da mislite, da bote vsled tega zopet tlako delali, kakor vas je Streicher strasil? Šentiljčani zopet vam rečemo: pameti si kupite pa drugokrat nikar ne volite k vam privandranih tujcev, nemcev ali nemčurjev, pa tudi ne brezvernih liberalcev za volilne može, ampak svoje domače, slovenske, katoliške može.

Vsem drugim kmečkim občinam Slovenjegraškega okraja pa gré največa slava, čast in hvala, — da so vse tako izvrstne, poštene slovenske in katoliške može volile za svoje volilne može. Gré pa njim, kakor tudi njihovim volilnim možem tem veča hvala, ker še napor od nasprotne stranke do sedaj še ni bil nikdar tako silovit in prekanjen kakor letos!

Mi smo že sicer čisto za gotovo naprej vedeli število glasov, ktero bo naš kandidat dobil, ker smo vedeli, kdo da bo povsod za volilnega moža voljen, zmage smo si toraj bili čisto svesti; za nas je bilo le še vprašanje, bo li mogoče še kakih čvetero ali šestero glasov več dobiti; to so tudi naši nasprotniki dobro vedeli, zato so celi svoj bojni načrt na moč spletk, zvijač in sleparij stavili.

Najpoprej so se delali, kakor da bi brezvspešnost vsake agitacije zoper našega kandidata spoznali in da se nje toraj še lotiti nečejo, na tihem so pa od hiše do hiše prvotne volilce obdelovali — naj bi nikdar nobenega „farja“ za volilnega moža ne volili, ampak le njim od njih nasvetovane barantače z lesom.

Druga zvijača je bila, da so dva nasprotna kandidata postavili: V Slovenjgraškem okraji so delali za Pleschiutschnigga, v Mahrenberškem pa za glažutarja Gasteigerja, kajti prvi je pri nas, drugi pa v Makrenbergu dobro znan, mislili pa so si, če se nam le posreči v Slovenjgraškem okraji pri volitvah volilnih mož s Pleschiutschniggom čast. g. dr. Šuca vreči, potem bo gotovo Gasteiger zmagal, kajti volilni može, ki so na ime Pleschiutschnigga voljeni — ne bodo nikdar č. g. dr. Šuca, ampak Gasteigerja volili, ker Pleschitschnigg itak ni nikdar v resnici kandidature sprejel. Pa tudi ta zvijača je bila zastoj.

Tretja zvijača je v tem obstajala, da so volilne može plašili, češ, ta in ovi odlično narodni volilni mož je od č. g. dr. Šuca odpadel in bo Pleschiutschnigga volil, naš kandidat da bo dobil v celem Slovenjgraškem okraji k večjemu 6 glasov. Pa s to zvijačo so ravno nasprotno dosegli: volilni može so vsled tega osebno ali posredno poizvedovali, če je temu res tako, kakor so nasprotniki trdili, in prepričavši se, da je gola laž — začelo se jim je do takih ljudi gnjusiti, ki so jih hoteli na tako sramoten način za glase oslepariti.

Ko še to ni zaželenega vspeha imelo, peljal se je Pleschiutschnigg s svojimi agenti v Šoštanjski okraj in je tam 14. in 15. avgusta glase beračil, hotel je imeti na Toplicah v Topolščicah shod ondašnjih volilnih mož, za kojimi je občinski pisar Samotar plazil, — pa prišel je bil le jeden, ki se je prepričal, da takih ljudi, kakoršen je Pleschiutschnigg in kakoršne bi on priporočal. Slovincem nikakor ne kaže voliti.

Volilnemu možu g. Stropniku se je na Topolščicah 100 fl. obetal, ako on in njegov tovariš z nasprotniki potegne; poštemu, obče spoštovanemu g. Dovniku v Škalah in g. Delakordi ali Steinerju pa po 20 fl. ponujalo, ako našega kandidata popustita; ravno toliko tudi njunim volilnim tovarišem. Hrabremu narodnjaku g. Steblovniku na Paki je neki agent po sili 5 fl. dal, da bi dr. Šuca ne volil. Ko je pa zvedel, da g. Steblovnik ni mož, ki bi svoj glas prodajal, prišel ga je drugo jutro prosit, da bi mu petak nazaj dal. Mož se je milosrčnem g. Steblovniku usmilil in mu je ta konečno le petak nazaj vrgel, kojega je sicer mislil pri c. kr. sodnji položiti.

Gostilničarju Schmiedhoferju v Mislinji so 30 fl. obetali, ako Mislinjska volilna moža g.

Vavkana pa Franca Vivoda v svoji gostilni tako dolgo zamudi, da k volitvi ne prideta. Pa tudi vse te zlata vredne limance so bile zastonj: naših vrlih narodnih in katoliških volilnih mož se ni nobeden nanje vsedel, pa tudi g. Schmiedhofer ostal je poštenjak. in ni maral za Judeževe groše. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Vinske tropine in droži.

II. Za žganje tropin in drož služijo, kakor znano, posebni destilirni aparati, tisti, kateri najhitreje delujejo, so najboljši. Pri naših navadnih kmetijskih kotlih pa je toliko ogrevalni kakor tudi ohlajevalni del stroja silno slab, da res nij mogoče, da bi dobivali žganje brez patoke. Navadno se sme računati, da z našimi kotli tudi za tretjino manj dobimo. Z dobrimi aparati se iz 1 hl. steptanih in shojenih tropin celó 10—12 litr. žganja more dobiti, ali iz 100 kg. tropin se 9—11 litr. žganja dobi. Ako pa niso bile tropine nič iztisnene, sme se računati na 1 hl. trdno steptanih in shojenih tropin celó 15 litr. žganja. Iz 1 hl. gostih, dobrih drož zamore se do 20 litr. dobrega žganja izdelati.

Kakovost tropinskega in drožnega žganja odvisna je od dobrote dotičnega materiala, iz katerega se je žgalo. Jasno je, da iz pokvarjenih tropin in smrdljivih, gnjivočih drož napravljeno žganje bode imelo vedno zoprni okus. Kdor tedaj žgé tako pokvarjeno blago, naj prvi pridelek raji loči in za kaj drugega, a ne za pijačo porabi. Nekatero tropinsko žganje ima duh po žveplenem vodenci takó, da je skoro nepitno. Ta duh se pa odpravi, če se žganje skozi kuprene lijake večkrat prelija.

S staranjem pridobi tropinsko žganje mnogo; za to ga tudi navadno še le dvoletnega prodajati začno. Tak uležan tropinovec dolgo obdrži mehurce, ako si jih v sklenici nekoliko stepel; to je sploh dobro znamenje.

Kaj dobro je, ako se nahaja na najspodnjem delu kotla posebna pipa, katera služi v to, da se zamore proti koncu žganja tekoči del iz kotla hitro odtočiti. Tudi priporočam paziti na to, da je ognjišče tako urejeno, da je kotel od vseh strani enakomerno od ognja obdan, kajti sicer se žganje lahko prismoči.

Premiranje konj in dirka v Mariboru.

Dne 20. sept. bilo je premiranje konj, kojih so več prignali, kakor drugekrat. Srebrne svetinje so dobili: Badl v Mariboru, Pauer v Hrastovci, Pezold v Slivnici, 30 fl. prejel je Fr. Kropan v Formintu, 25 fl., Jurij Mulec v Lazah, po 20 fl. prejeli so K. Hrastnik v Sp. Polskavi, Jak. Visenjak in Šešerko v Mezgovcih, Št. Srnko

v Hočah, 15 fl. A. Germ v Loki, Fr. Bračko v Dragučevi, Fr. Kobar v Formintu, Seb. Kovec v Podovi. A. Valec, Št. Bauman v Račah, J. Jurčič v spod. Hočah, Lininger v Mariboru, L. Kaneler in Fr. Pivec v Sp. Polskavi, And. Čepe v Jakobskem dolu, P. Strmšek v Bohovi, A. Kolenko v Moškancih, Fr. Jaušnik na Gačniku, Št. Lešnik v spod. Voličini, po 10 fl. Tomaž Purgaj v Lormanji, J. Zelenik v Radehovi, K. Pečovnik v Gočevi, V. Kurnik v Šetarjevi, J. Čuček v Voličini, J. Mulec v Pernicah, Jakob Roškar v Jarenini, M. Šlamberger v Cerkovcah, A. Mahorič v Peklu, J. Kozoderc na Ptujski gori, Št. Mohorko v Orehovi vesi, M. Albreht v Stari vesi, Fr. Strelec v Novi vesi, Fr. Obrecht, A. Parah v Moškancih, Jan. Zell pri sv. Janži.

V nedeljo 21. t. m. bila je dirka. Pri prvi dobil je 5 zlatov J. Bauman pri sv. Marjeti, 3 zlate M. Pukelj spod. Pobrežah in 2 zlata J. Mulec pri sv. Marjeti na Pesnici, pri drugej zmagali so mariborski Reppnig, Nekrepp, Scherbaum in slivniški Wregg, pri tretji zopet Reppnigg in Nekrepp, pri četrtej zopet Bauman od sv. Marjete in M. Krajnc iz Maribora, pri petej ruski konji graških gospodov in šestej Pezolt iz Slivnice, Novak iz Bohove, Fr. Rečnik iz Hoč in Št. Srnko iz Rač.

Dopisi.

Z Ribnice na Pohorji. (Šulferajnski groši) delajo vendar le čuda in so nam ob volitvi volilnih mož pokazali svojo izdajalno moč. Občina Ribnica-Hudikot je volila nemškutarski, a še mnogo bolj nezaslišano je, da jo je v tem posnemala prej vrlo narodna občina Janževivrh-Arlica, ki je volila liberalce: Grögl, Hirsman in Rebernik. Agitacija od nasprotni strani je bila strastno osnovana od marenberških in drugih nemčurjev, katerim so silno pritrkovali naši neznačajniki in tudi mnogo domišljavi nekdanji godec Grögl, ki je v volilno hišo ustopivši razlagal: „farja ne voliti, ne poslušati.“ Koga naj toraj naši kmetje volijo za poslanca, če ne poštenega, za blagor našega ljudstva vnetega duhovna? Mar one liberalce in nemškutarje, ki jim bojo zopet delali dolgovi na milijone, za ktere je plačnik tudi ubogi kmet? Le volite one liberalce, ki bodo vam napovedovali kazni, ko otroci ne bodo redno obiskovali obljubljenih „šulferajnskih“ šol! Kteri so skovali postave o lovskih kartah, da bi ne smel še šoje iz koruze pregnati; da niti ne sme plohov po cesti voziti itd. Vse to so skovali naši prijatelji liberalci in vi jih zato hvalite, vi jih zopet volite! S culo cap so se večinoma med vas priklatali, se med vami od vaših žuljev obogatili, vas strahujejo — in vi jih zopet volite. — Pa ne zamerimo mi toliko nevednim in

priprostim kmetom, kateri ne vedo več kar jim kak priliznež pove, tembolj obžalovanja vredni so zavedni bivši narodnjaki. To so renegati, in teh se Slovenci sramujemo!

Iz Maribora. (Kupčija s sadjem — slovensk poslanec — Hammer-Amboss — nesreča — Kamška šola.) S sadjem živahno kupčujejo. Najbolje plačuje jabolka novi grajščak v Melji; 3000 štrtinjakov potrebuje. Jemlje pa le lepa zimska jabolka. — Dobroto, potrebo železnice povsod priznavajo. In po zgledu Ljutomerskega okrajnega zastopa, ki prosi za železnico Radgona-Ljutomer-Ormož, prosijo tu za direktno železniško progo v Ptuj. Da Slatinčanom vsi voščimo železnico, to je razumevno, menje pa, če je res, da jej eden slovenskih poslancev nasprotuje, češ da hoče prej drugo železnico dognati. No obedve ste dobri, obe na Slovenskem, toda za Slatinsko sedaj vse ugodno kaže in bolje: drži ga, kakor lovi ga. — Hammer-Amboss je v Gradci zoper konservativnega poslanca Bärnfeinda se zaganjal z nedostojnimi besedami „Lüge, Verläumdung“, na kar je od glavarja pokregan bil, kakor šolsk neporednež od „šolmeistra“. — G. Uebeleis je pri mostu deklico povozil, da je dvojce koles otroku črez vrat zletelo. Otrok je hudo oškodovan. — Kamško šolo hočejo ponemčuriti, vse občine tirjajo nemški učni jezik od 2. leta naprej, le vrli Jelovski župan se brani. Naj nam neko podrobneje poroča.

Občina Marija-Gradec. (Volitev novega občinskega zastopa.) Kako lepo je bilo zadnja tri leta! Bili so v občinskem zastopu večjidel sami narodni možje, kajti bil je samo eden, ki je pokazal 21. avgusta, da ni naš! — Toraj proč s tem! Imamo v občini mnogo narodnih mož, ki niso od laških tržanov nikakor odvisni. Upamo, da bote tudi zdaj tako narodno volili, kakor 30. julija. Ne dajte se pregovoriti od posestnika tovarne pri Marija-Gradec; kajti on je zagrizen Nemec, ne pričakujte tedaj od njega, da bi bil kedaj na Vaši strani, akoravno se zdaj tako sladko prilizuje. Varujte se tržanov voliti, ako hočete, da se bode kot dozda še dalje v našem lepem slovenskem jeziku uradovalo. Da se pa zgodi, je potreba, da se na dan 20. oktobra v prav množnem številu volitve vdeležite. Nikar se ne izgovarjajte s tem, da imate doma mnogo dela, ako pomislite, kako važen je ta trenutek za Vas, bote gotovo darovali en dan v svoj lastni prid. Pokažite nemčurkim laškimi tržanom, ki pri vsaki priliki „frankfurtarce“ izobešajo, da ste Slovenci in da se jih ne bojite, pokažite onemu nemčurju, ki po gostilnah vreši: „Die Bindischen sollen krepiren“, da so Slovenci še vedno na svetu in da si upajo še celo blizo laških „purgarjev“ dihati, akoravno bi jih oni že davno v krtovo deželo želeli. Toraj še

enkrat zberite se prav v velikem številu in volite narodno! Rodoljub.

Od št. Lovrenca v puščavi. (Narodnjaki in nemčurji.) V naši fari so se volitve precej neredno vršile. Izvoljeni so bili, kakor je „Gospodar“ naznanil, sami takšni, katerih imena dragi čitatelj tega lista v št. 35 pod „Seidlnovo“ gardo najdeš. Imamo tukaj kmeta, ki se sam s ponosom „tajčes Mon“ imenuje; ta je pri volitvi veselja kar zblazniti hotel, ker je videl, da so izvoljeni v njegovi srenji sami „tajčes Mon, der tajč niks kon“. Volilna moža v Krecenbahu sta dva možakarja, ki sta pred kratkim bila narodnjaka, ter mirna in prijazna človeka; zdaj ko sta v lastno skledo pljunila, sta se nemčurskega napuha tako navzela, da sta sama sebi zoperna postala. Od nemčurjev si vse pustita reči, ako se pa narodnjak zglesi, je hitro „Ehrenbeleidigung“, t. j. razžaljenje na časti. Bog njima daj zdravo pamet, da bi se kmalo zbrihtala in ljubezen do naroda spet začutila! Pa tudi nekaj narodnjakov imamo v naši fari, kakor so pred vsemi gg. M. Ledinek p. d. Lakužič, Radoslav Osvalt p. d. Urbanc, Pavel in Lipuš Pajtler, Radoslav Medved p. d. Ožbalt itd. itd., na katere so se začeli v novejšem času naši nemčurji hudo zaletavati. Vsi so poštenjaki, kakor vsak nepopačen in nezapeljan Slovenec. Ednega zgoraj imenovanih sta dva nemčurja hotela te dni vjesti, ker mu ni bila volja tako plesati, kakor ona godeta. Živel! narodnjaki! J. P.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar so srečno iz Ruskega prišli domov pa se kmalu odpeljali na Tirolsko k slovesnemu odprtju nove železnice skozi 10,250 metrov dolgi tunel v Arlskej gori; cesar so se peljali 20 minut skoz ta velikanski predor in prišli prvokrat po avstrijske zemlji v Bregenco ob Bodenskem jezeru. Sedaj je ta pokrajina zvezana s cesarstvom, da nam ni treba skoz Bavarsko tje. Nova železnica je velike važnosti v vojaškem in trgovinskem oziru za cesarstvo. Liberalci so tjo 20 let odlagali, konservativci pa v treh letih izvršili. — Nemci liberalci v Trutnovi na Českem so v občinskem zboru sklenoli pisati vsem prištamem fabrikantom, trgovcem, železnicam, hišnim posestnikom, naj slovenskim Čehom službe in kvartire odpovedó. Glejte, kako ljubeznjivi so ti privandrani ježeki. Toda c. kr. namestnik ni mogel te nemške ljubeznjivosti trpeti in je izvršitev županu pripovedal. — V salcburškem in gornje-avstrijskem zboru sklenejo konservativci postaviti zoper ženitovanje nemanicev na škodo občinam. — V Gradci so slovenski poslanci č. g. Raič interpelacijo sprožili, zakaj v Ptuj z gimnazije odganjajo slovenske profe-

sorje in pozivljajo Tirolee, tujce, g. Jerman: se bo li po trtni uši oškodovanim vinogradarjem davka odpisavalo, in Dominkuš-Vošnjak: bo li država kaj doplačevala, da se reguliranje Savinje završi? V zdravstveni odsek bil je kot odbornik izvoljen tudi g. Jerman, v uravnavo kmetiskih pravic na planinske pašnike g. dr. Radaž in za stavljenje železnice v Slatino g. Vošnjak. Tedaj malo so nemški liberalci vendar odjenjali od svoje brezobzirnosti. — Gosp. Einspieler je v koroškem zboru nasvetoval naj se uzroki poiščejo, zakaj kmečki stan propada. Naduti liberalci in nemčurji so se iz nasveta norca delali in ga vrgli pod klop. Takšen prijatelj je liberalci in nemčur kmetu. Edini slovenski poslanec Muren je potegnil za Einspielerjem, renegat Abuja pa zatajil kmeta, ki ga je izvolil. — Kranjski zbor skuša postavnega upliva dobiti pri ljubljanskej hranilnici in tarife na južni železnici znižati. Osupnilo nas je, da nepričakovana prepoved slovenskega učnega jezika v ljudskih šolah v Ljubljani deželnih poslancev še ne gane! — Goriškim Slovincem je vlada prepovedala svečanost blagoslavljanja zastave delalskemu društvu. — Na Hrvatskem je narodna stranka v novih volitvah dobila 69 poslancev, neodvisna 13, Starčevićeva pa 24. Dne 30. t. m. snide se hrvatski sabor.

Vnanje države. Ruski car mudi se na Poljskem in se obnaša jako prijazno Poljakom, tudi ruski večji listi pišejo za mir in spravo mej Rusi in Poljaci. Car namerava baje 100.000 vojakov na odpust odposlati. To kaže na mir. — Nemci resno mislijo na inozemske naselbine ali kolonije; sedaj bližajo se novim volitvam za državni zbor. — Kolera še zmiraj hudo razsaja na Italijanskem, v Neapolji jih umerje vsaki den še po 200 ljudi za to strašno boleznijo, tudi v Rimu jo imajo pa taji. — Iz Egipta prihaja čudna novica, da Hartuma ni pograbil Mahdi, ampak da se mu je ubranil angleški general Gordon v njem. — Kitajci so bili od Francozov na morji zopet malo tepeni tudi so prodiranje vojske v Tonking ustavili. Pravoč je, ka se zopet začinjajo z Francozi pogajati, bržčas da še te dalje za nos vodijo in se med tem na vojsko boljje pripravijo

Za poduk in kratek čas.

General Tschangg-Tschingg tepen.

(Volitevska burka.)

III. Ves genjen stopi pred junake in drhteč na celem životu milo zahriplje: „Den slave kinezarske je danes jutro napočil, kar ste pri šnopsu in cigarah sejali, to bodele danes želi. Ne bojte se smrti! Saj se šnopsa tudi niste bali. Korajža kinezarska naj velja! Naprej ju-

naki! Ko zagledamo sovražnika, obstoji naj generalni štab na sredi, prvi oddelek vdari na desno, drugi na levo. Kmalu bo sovražnik obkoljen, zajet in premagan. Hoch, hurah! naprej! mislite na šnops in golaž! Kinezarji naprej!“

Navdušeno pomika se kinezarska vojska sedaj od „črnega orla“ na bojišče v Götzovej dvorani. Naprej maršira zeleno-bledi general Bum-Bum pa njegov generalni štab. Kot rep storklja kašljavi Čepč-Čapl s „staro“ gardo. Sovražnika ni videti nikder. „To je dobro znamenje“, blekne Bum-Bum. Naenkrat prilomasti predstražnik jecljajoč: „Slovenci stojijo na bojišči uže zbrani, jih je ko listja in trave.“ Bum-Bum ostrmi. Skoraj bi mu padlo hrabro srce v junaške hlače. Toda strah pred grozovitim Tschangg-Tschinggom ga hitro zbrihta. Srdito odpahne dveri in stopi v dvorano. — Strašen pregled. Slovenci stojijo res pred njim v nedoglednej vrsti. Kaj storiti? Na zmago ni misliti. Slednja zvijača naj pomaga. Ponudi „kompromis“. Toda Slovenci zagromijo: proč s „kompromisom“ in zdajci zabučijo bombe in krogle slovenskih glasov: 95 kinezarjev padne na levi, 98 sklekne na desni, ves generalni štab leži na trebuih vržen ob tla; le 4 polovičarji rešijo življenje, generala prasneta skoz stranske dveri tavun. Ubogi Kangel-Kingl preklinja: „Verfluchter Schwindel“, general Bum-Bum pa beži domu in se hitro skrije pod posteljo, le toliko je še toti nesrečni dan zaveden, da pošlje adjutanta „Kiel-Kaceljna“ na „telegrafenamnt“ z žalostnim telegramom za Tschangg-Tschingga: „Alles ist beim Teufel!“

V babilonskem turnu je ta dan tudi babilonska zmešnjava. General Tschangg-Tschingg stoji na vzvišenem mestu pričakajoč dobrih glasov. Toda kakor nekdaš svetopisemskemu Jobu poročajo mu zaporedoma same nesreče. Iz Ljutomera dojde glas: Slovenci so zmagali. Tschangg-Tschingg zarudi; iz Ptuja: Kinezarji smo propali; iz Brežic: naša vojska je potolčena. General omedli. Le ker z velikim hrupom govore o zmagi Slovencev v Celji, se zopet zavé. Razljuten kakor ranjen medved skoči po konci. Toda telegram iz Slov. Gradca: „Kinezarji smo vsi hin“, pa nesreča generala Bum-Buma v Mariboru in vest, da je general Preloff s „kriegskaso“ v Ameriko všel, ga popolnoma potre. Srdito zaškriplje z zobmi, stisne dolge prste krčevito okoli zadnje steklenice s šnopsom, ter hitro požene žarečo vodo skoz dolgi krof. Potem pa reče: „Meni ni več živeti“ ter skoči v bližnjo kamrico, kder se s pasnim jermenom na klin za dvermi obesi. Vendar, srečnejši od Judež Iskarijota in še preslab za pekel, utrga s svojo težo jermen, ter pade na tla, preden bi črno dušo spustil. Ropot privabi adjutanta Bezzi-Bozzija, ki nesrečnega pograbi in v „špital“

zanese, kder še sedaj leži, in ne bo tako kmalo okreval. Živeli zmagonosni Slovenci!

Smešnica 39. Šulvereinske šole v Pekrah se nemčurji silno veselijo. Pravijo: „hieza seind die bindischen Bueberl schon ganz stoktajč“, t. j. slovenski otroci so postali zelo kakor nemški štori. No, ta je menda le resnico izpovedal: šulvereinarji nečejo, da bi slovenski otrok na pametni način dobro poučen, pameten človek postal, ampak le — tajčér štor!

Razne stvari.

(Blagodušno daroval) je č. g. Božidar Raič ptujskemu „Narodnemu domu“ 200 fl., za kar mu vodstvo izreka najprisrčnejšo zahvalo, jednako tudi g. nadučitelj G. Silvester pri sv. Barbari v Halozah, da je g. Raič njegovemu sinu pomogel v dijaško semenišče.

(Dvajsetletnico) svojega obstanka obhaja slavnostno ptujska čitalnica 5. oktobra ob 8. uri zvečer. Vspored bogat, izvrsten.

(Drzna nesramnost). Kakor „Slov. Narod“ poroča, sta v Brežicah Vrstovšekova sina zato, ker je oča narodno volil, bila v krčmi pri Heiderji tepena po glavi in hrbtu od Potočnika in Lassnigga. Šnideršič pa je zmerjal fanta z „windische Rotzbuben“. Še bo vendar še kak slovensk človek našel, ki to surovost pred sodnijo spravi!

(Z vagona padel) je v Hrastniku dunajčan Lampel in mrtev obležal. Na vagonске dveri se ne naslanjati!

(Nov list) izhaja v Trstu pod naslovom „Slovenski Delavec“, v obliki Gospodarja, ter je delavcem namenjen slovenskim. Velja 50 kr. do konca leta. Upravništvo je v Via Ferriera štev. 323.

(Roparja dva) napala sta v št. Krištofu pri Laškem natakarko Nežo Kleinšekovo jo s sekiro hudo ranila, denarjev in oblačil oropala.

(Za šolska nova poslopja) izdala sta od 1. sept. 1882 do 31. avg. 1883 ptujski okraj 74.000 fl., mariborski 90.000 fl.

(Duhovne vaje) za duhovnike naše škofije obhajajo se ta teden na Slatini. Vodi jih preč. P. Avguštin Kantor, pripor dominikanov v Gradci, vdeležuje se jih pa 116 duhovnikov. Na konci duhovnih vaj bode se obhajala zadnja pastoralna konferenca, kakor je drugokrat bila v Mariboru.

(Žrtve prusko-nemškega šulvereina). Zavoljo tepeža v št. Juriji na južni železnici 18. maja t. l. bili so obsojeni v Celji. Zupaneec na 6 mesecev, Martin Kurnik, Anton Nikola vsak na 3, Miha Čater na 2 meseca težke ječe. Celjskih poksarjev ni nobeden obsojen, tudi št. jurska „koprivica“ ne.

(Smrt Slovincem prijateljica) je v Ljubljani pobrala znanega Pirkerja.

(Novi stolni dekan) preč. g. Orožen bili so v nedeljo 21. t. m. slovesno vpeljeni.

(Vkup ostati) morate srenji sv. Marjeta in Prepola na Dravskem polji, čeravno hočete narazen. Nemški liberalci v Gradci in dr. Schmiderer tega ne dovolijo.

(Okrajnih doklad) dobi slov. bistriški okraj 5% več, kakor je poprej bilo, torej vkup 40%. Stiger je „obman“, Razwoscheg pa njegova desna roka.

(V Pamečah) bodo slovesno novi zvon pri sv. Ani dne 12. oktobra v zvonik spravljali, namesto 28. septembra.

(Kontrolni zbori) za brambovce 20. bataljona: oktobra 5. na Vranskem, 6. v Mozirji, 7. Šoštanji, 8. Slov. Gradci, 10. Mahrenbergu, 11. Ptuji, 12. Ormoži, 14. Rogaci, 15. Šmariji, 17. Konjicah, 19. Trbovljah, 20. Sevnici, 21. Kozjem, 23. Brežicah, 25. in 26. Celji: za 21. bataljon pa 2. oktobra v Ljutomeru, 3. Radgoni, 5. Cmereku, 9. Arveži, 11. in 12. v Mariboru, 14. Sv. Lenartu, 16. Slov. Bistrici.

(Razvanjska šola) postala je dvorazredna.

(Slabo volili) so Slovenci pri sv. Petru v Savinjski dolini. Izvoljen v župana je Lenko, večni hlapec celjskih nemčurjev; iz Loč pri Konjicah so pa liberalci svojo zmago nemškim listom nalegali. Tam niti volitve ni bilo, torej Slovenci niso mogli propasti. V okolici celjski župani dalje stari župan po milosti celjskih liberalcev.

(Železnico) od Bobove v Rogatec nasvetuje deželni odbor. Dolga bo 23 kilometrov, štacije v Bobovem, Lembergu, Šmarijah (Zigeunerwurt), Slatini in Rogaci; stala 1.300.000 fl. Država prevzame 450.000 fl., dežela 400.000 fl., Länderbank 320.000 fl. v akcijah. Čisti dohodek železnici je nastavljen 52.000 fl. v letu!

Loterijne številke:

V Gradci 20. septembra 1884: 46, 65, 85, 71, 18
Na Dunaji „ „ 67, 82, 81, 71, 33

Prihodnje srečkanje: 4. oktobra 1884.

Zahvala!

Ker ne vtegnem velečastitim gospodom, ki so mi povodom mojega imenovanja za stolnega dekana čestitati blagovolili, v posebnih dopisih zahvaliti se za to meni skazano ljubezen in čast, izrekam jim s tem svojo najsrčnejšo zahvalo, ter jih prosim, da me še v prihodnje ohranijo v blagem spominu.

V Mariboru dne 23. sept. 1884.

Ignac Orožen,
stolni dekan.

Služba podučiteljice

se odda na trirazredni v III. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli za deklice v Ljutomeru definitivno ali provizorično.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnoma zmožne prositeljice naj svoje prošnje do 15. okt. t. l. pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru vložijo.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru

dne 15. septembra 1884.

Predsednik:

Premierstein.

1—2

2—3

Oznanilo.

Vsem č. g. učiteljem organistom in šolsk. pripravnikom se naznanja, da je I. zvezek „cerkveni orglaveč na deželi“ tiskan. Obsega sledeče napeve: za nedelje in praznike I—VIII. (Haydnova, J. Miklošičeva in G. Tribnikova meša, 21 nap. „Pred Bogom pokleknilo“) za advent, Božič, sv. 3 kralje, post, Veliko noč, križev teden, vnebohod Gospodov, Binkošti, presv. Trojico, Telovo, presv. Jezusovo Srce, sv. Jožef, sv. Alojzij, sv. ap. Peter in Pavl, Ciril in Metod, sv. Ana, vsi svetniki. Velja I. zvezek 2 fl.

Dobiva se pri izdatelju in založniku

Karolu Tribniku,

kaplan na Teharjih, pošta: Štore.

1—2

Oznanilo

zastran vsprejetja učencev na štajersko, deželjsko, kmetijsko šolo v Grottenhofu blizu Gradca s početkom bližnjega šolskega leta t. j. 1. oktobra 1884.

Prošniki morajo najmanje 14 dni pred šolskim letom svoje prošnje ravnatelju zavoda osebno predložiti. Več je brati v dotičnem Oznaniu v 38. števil. „Slov. Gospodarja“ od 18. sept. 1894.

V Gradci 6. septembra 1884.

Deželni odbor štajerski.

2—3

Ponudba.

V spodnjem Gasteraji, okraj sv. Lenartski v Slov. goricah, prodaste iz proste roke Marija in Alojzija Stanjko svoje posestvo, ki ima lepa gospodarska poslopja, vinograd, gozd in njive, vkup 6 oralov. Cena 1400 fl.

Krčmo želi v najem dobiti na dobro obiskovanem prostoru, najljubše v Mahrenberškem ali Slov. graškem okraju. Ponudbe se naj pošljejo opravištvu „Slovenskega Gospodarja“.

2—2

V W. Blanke-jevi tiskarnici v Ptuj

je ravno izišla nova knjiga:

SV. FRANČISK,

vtemelitelj III. spokornega reda.

Molitvenik zlasti za tretjerednike, pa tudi za druge verne kristijane.

Drugi popravljani in pomnoženi natis, z pridavkom: Za leto 1884 izdani razglasi sv. Očeta Leona XIII. zadevajoči III. red; sestavljen od

Fr. S. Bezjak,

župnika pri sv. Marku niže Ptuja.

Cena: nevezan 30 kr., v pol usnji 90 kr., z zlatim obrezom 1 fl. 50 kr. Za dopošiljatev po pošti pridene se znesek od 10 kr.

1—3

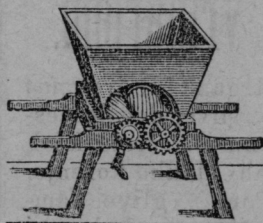
Na prodaj

je v Teržici eno uro od Ptuja fare sv. Vida pri veliki cesti, na Polskavi in Reki, lep mlin na štiri pare s čistilnicami. Hram je na dva nadstropja, ima 4 hiše, dve kuhinji, dve kleti, škedenj in štale zidane in je vse z opeko krito. Sedem joh zemlje, dva ograda, travnik, pašnik, dva konja, dva voza, en „bagerl“; tudi vse druge reči, ki jih je gospodarstvu potreba.

Ker mi je moj sin umrl in jaz zavoljo velike starosti več gospodarstva držati ne morem, želim vse po nizki ceni oddati.

Kdor želi kupiti naj se posestniku, Jan. Habjaniču v Teržici pri Ptuj oglasi.

**Gospodarskih mašin, modelov
izdelovatelj in mehan. podjetnik
J. Pfeifer v Hočah,
na Štajerskem
Drozgalnice.**

Ove drozgalnice, po najnovejšem in najboljem načinu sestavljene, so koristne, ker vinogradniku prihranijo stroškov za delo in jih torej čedalje bolj rabijo. Praktične so tako, da sitno teptanje grozdja niti potrebno ni, kder s takšno drozgalnico delajo.

Cena drozgalnici brez nog je ... fl. 15.—

„ „ z nogami vred „ 14.—

Trpežno namazane veljajo 1 fl. več.

Vabilo

k udeležbi sadne razstave, katero priredi cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za spodnji Štajer v prostorih javne ljudske šole v Sevnici v dne 5., 6. in 7. meseca oktobra t. l.

V to razstavo pošlje sadje, sadna drevesa, literaturo, sadnje orodje itd. lahko vsakdo. Premije se bodo delile pa samo spodnještajerskim razstaviteljem in, ako kmetijska družba ali deželni odbor v Ljubljani pošljeta nekaj premij, tudi kranjskim.

Napovedbe za razstavo sprejema do 30. t. m. gospod Franc Lenček na Blanci pošta: Sevnica (Lichtenwald).

Sadje mora priti do inkluзивno 3. oktobra poštne prosto razstavnemu odboru v Sevnico.

V Sevnici, dne 7. septembra 1884.

3--3

Razstaveni odbor.

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjeveji ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškeji ulici št. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinovca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

3—4

Oznanilo

sadjerejcem in vrtnarjem.

Ob suhem vremenu trgana (ne tresena) žlahtna jabolka, gruške, slive, debele češplje, breskve, — dalje finejše vrste fižol, zelenega boba, mlad grah, sladko korenje, rajska jabolka, česen (Porre), glive, šampinjone kupuje vsak čas in v vsakej množini po primernej ceni in prosi pismenih ponudeb:

Die Central-Station
für Obst- und Gemüse-Verwerthung
in Graz.

Krčma

se da v najem 28. septembra 1884 ali se tudi proda. Ima 4 sobe, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, dobrih njiv okolo 5 oralov tik krčme. Ona stoji tik velike ceste v Čakovec in Radgono. Več pové Mikloš Branilovič v Šafarskem selu, v Racz-Kaniži pri Ljutomeru.

P. n.

Jaz podpisani si usojam Vam uljudno naznaniti, da sem v tukajšnjem mestu (na velikem trgu v hiši Eskomptne banke) **1. septembra t. l. trgovino z manufakturnim blagom** ustanovil.

Vednosti in potrebno premoženje mi bode dalo moč vsem željam častitih naročnikov ustreči. Blagovolite tedaj tudi Vi mi Vaše zaupanje nakloniti in sprejmite zagotovljenje, da se ga bodem z vestnim vedenjem vrednega skazoval.

Vam udani

M. Stergar.

3—3

Gospodarske mašine

priporoča

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch, Südbahn, Steiermark),

mlatilnice, ročne pa tudi da jih druge sile gonijo, s posebno napravo za čisto mlačenje, za kar je 1 delavca treba, trijere, ki izvejajo kokol, grašico, grah vsake kolikosti. rezne mašine najnovejšega stroja, koruzolušnike, škropilnice za gnojnico, drozgalnice, preše za droži, samopisne tiskarnice, orodje vsake vrste, šivalnice, izvrševanje iznajdeb, izdelovanje vsakojakih modelov.

 Popravila po ceni. Poroštvo 3 leta za vsako mašino.

10—10

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 39. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

25. septembra.

Štev. 105.

Važno sadjerejcem in kmetovalcem.

Vsak sadjerejec in kmetovalec naj gleda na to, da se pridela, lepo fino blago. Dostikrat malo pa izvrstnega blaga več vrže, kakor obilica blaga, katero pa ni dobrega plemenca ali dobre zvrsti (dobre sorte) ali pa če je tudi dobre zvrsti, pa je na slab način obdelano, s premalo paznostjo spravljeno ali shranjeno. Pri prodaji je to velike važnosti.

Letos so češplje — hvala Bogu — dobro obrodile. Mnogo tega sadu sadjerejci posušé in na prodaj prinesó. Pa kako tu nekateri postopajo? Vse eno jim je, naj češplje dobro in lepo posušé, jih na suhem kraju shranijo ali kjer koli ali kakor koli bodi. Oni gledajo le na to, da dosti blaga na prodaj prineso. To pa povsem ni prav. Nekateri češplje in slive še zmiraj suše po starem načinu v pečnicah in frnjačah, kakor je delal njih praded. Tako posušeno sadje ima duh po dimu in če je drugače še tako lepo in žlahtno, se v trgovini po 5 fl. pri 100 kilo slabeje proda.

Naj bi si sadjerejci, ki sadje sušé bodi si že za dom ali za prodaj, napravili peči sušilnice, da dim do češplje ne pride — ena velja 10 do 30 gld.

Za tako posušene češplje, ki so lepo posušene in nimajo duha po dimu, potegneta blizo še enkrat toliko denarja, kakor za one, ki imajo duh po dimu.

Še nekaj. Pšenica v ceni pada, to marsikoga prisili, da premišljuje, kaj bi že sejal na svoje njive da bi mu več vrglo. Tu vam svetujem, sejte mesto pšenice ječmen (Braugerste), kateri se pri preprivljanji piva potrebuje, in ima v kupčiji blizo toliko ceno, kakor pšenica. Ta ječmen pa ima to dobro lastnost, da obrodi veliko bolj, kakor pšenica. Kjer pšenica dobro obrodi, tam se dá 2—3krat toliko pridelati tega ječmena. Pivovarji slovaški in avstrijski ječmen prav dobro obrajtajo in ga drago plačujejo. Pri prihodnji setvi poskusite s tem ječmenom!

Naroden trgovec.

Dirka in odlikovanje konj v Ljutomeru.

Vdeležitev pri letošnji dirki na Cvenu dne 8. t. m. ni bila velika, vendar konkurentje so imeli jako vežbane konje. Pri začetni dirki 2krat okrog, t. j. 2 km. so zmagali 1) A. Petovar iz Bunčan v 2 min. 7 sek., 2) M. Krajnc

iz Obrižja v 5 m. 25 s., 3) J. Maguša iz Starevesi v 5 m. 28 s. in 4) Jak. Nemec iz Šalincev v 5 m. 30 s. —

Pri vožnji s plemenjačami 3krat okrog, t. j. 3 km. so dokončali: 1) A. Petovar iz Bunčan v 7 m. 15 s., 2) Al. Ferenc iz Starevesi v 7 m. 16 s., 3) ta sam z drugo kobilo v 7 min. 28 s., 4) Fr. Vozlič iz Cvena v 7 m. 30 s., 5) M. Krajnc iz Obrižja v 7 m. 46 s. in 6) Ivan Rajh iz Pristave v 7 m. 48 s.

Pri društveni vožnji z dvema kobilama in lastnim vozom 2krat okrog, t. j. 2 km. je bil prvi Al. Ferenc iz Starevesi v 5 m. 2 s. in drugi Ant. Petovar iz Bunčan v 5 m. 14 s. Oba sta dobila privatna darila, prvi 3 zlate od g. C. Haupta, načelnika konjerejskega društva in drugi 10 fl. srebra od g. F. Schuberta, tajnika taistega društva.

Pravil sem od zgoraj, da letošnja dirka ni bila tako živahna. kakor bi bilo pričakovati in to tem več, ker pomen dirkanja za naše kobile mora biti vendar že vsakemu konjereju znan. Saj imamo v našem okraji kobil za to svrhu zadosti, moramo toraj vzrok te mlačnosti pri konjerejih samih iskati. Nekateri, posebno Cvenari mislijo in tudi trdijo, da pre te dirke so le igrace, samo le zabava za ove gospode tam iz Gradca; drugi zopet vzrejajo konje tako, kakor goveda, ter se ž njimi ne upajo na svitlo, boječ se konkurence, t. j. propada.

Oni so samo pomilovanja vredni, dokler se sami ne prepričajo; totim pa pravim: pametnemu ne bo prišlo na misel, vzrejati žrebe ali žrebico tako, kakor kravo, pa se to le zgodi. Še zmiraj najdemo konjerejce, ki trdno privezujejo mlado živahno žrebe k jaslim, ter mu ne pripusté toliko svobode, da bi se vsak dan barem eno ali dve uri gibalo na čvrstem zraku. Takšen konjerejec ne bo mogel nikdar konkurirati pri dirki z onim, ki ima pamet in tudi dobro vzrejene in vežbane konje. Koliko naše kobile zamorejo, znajo vam povedati tisti, ki so se vdeležili dirk v Gradci. Tukaj moram še dostaviti, da ne zadostuje, samo nekoliko tednov pred dirko vpreči kobilu v dvojostaja kola, ter napraviti samo nekatere vaje, to je vse premalo, ampak vsaki naj porabi vsako priliko skoz celo leto ter naj vadi konja v teku z lastnima kolama, potem bo njemu minul tudi strah pred konkurentom.

Zaradi vpreganja in vedenja konja pri

dirki doizvoljujem si omeniti sledeče: Ako damo prav gibčnemu izmed naših dečkov ali prevelike, pretežke črevlje, ali pa pretesne ter mu zapovemo, da naj pleše, težko bo kaj napravil. Ravno tako je pri konji: njegovo vprežno orodje mora mu biti primerno, ne preveliko ne pretesno. Najvažnejša pa je uzda; ta ne sme biti niti prekratka niti predolga.

(Konec prihodnjič.)

Premiranje konj in dirka v Žavci.

V soboto 13. t. m. smo imeli v Žavci premiranje konj. Omeniti pa moram, da je res žalostno, da kmet tako malo na lastno korist gleda; kajti lepe, izvrstne konje imajo večinoma celo leto v hlevu in njih redijo, da so okrogli in debeli, kakor rejeni prašiči ali hoditi ne znajo, debeli trebuh vleče jih doli, da je križ mladega žrebeta čisto vpognjen in še veliko drugih napak pride od tega čisto nenaravnega postopanja naših konjerejcev.

Blagi načelnik konjerejskega društva g. vitez Haupt se je toliko trudil in pripravil planino blizu Ljubnega, da se mladi konji na zdravem zraku tam vzrejajo, vtrdijo, njih prsa razširijo, njih kite jeklijo, gibčnost in hitrost pomnoži itd. Na planini je izvrstna paša in voda kakor biser. Plačati je za celo leto 5 fl. in letošnje leto nij nobeden svojega žrebeta na planino gnal. Videli so se pa tudi nasledki protinaravne izreje, ter niso pomislili, da marsikateri konj 5—6 mesecev star s planine prigan, je veliko več vreden, kakor 1—1½ letni. Naj toraj drugo leto, kateri ima taka žrebata, na planino pošlje, naj ne misli ako manj debelo domu pride, da je to slabo, kajti nepotrebna maščoba na konjiči je le kvarljiva. Ko bi pa eden ali drugi uže na nobeden način ne hotel na planino žrebata poslati, naj vsaj na travniku blizu hiše večjo ograjo naredi in naj žrebe kolikor mogoče na prostem pusti, da se zleta in ukrepi.

To sem moral omeniti, kajti toliko se trudi, da bi se blagostanje poboljšalo, pa večina ravno nasprotno naukom njihovih prijateljev dela.

Na dan premiranja se je dosti žrebet tudi nakupilo. Dobili so kmetje za žrebata od 5 mesencev naprej od 230—450 fl. za 2letno žrebata se je 600 fl. ponujalo; nakupilo se je na dan premiranja 23 žrebet.

Učinek premiranja je naslednji:

Za kobile:

Franc Turk, Obreže, Gornjigrad in Anton Turk, St. Rupert, Vransko, sreberno državno svetinjo, Florijan Zagožan, St. Pavel, bronasto svetinjo, Jos. Žebak, Gornji grad 40 fl., Franc Pastl, Kokarje, 30 fl., Karl Švab, St. Pavel 25 fl., Jož. Žigan v Žavci 25 fl., Ant. Drev, Arjaves

20 fl., Ant. Piki, Gomilsko 15 fl., Franc Rojnik, Brašlovce 15 fl., Jak. Šober, Konjice, 15 fl., Blaž Grobelnik, Gutovlje 15 fl., Jak. Kromovšek, Vranjaves 15 fl., Jak. Dobrejce, St. Jur, Celje, 15 fl., Ant. Holobar, Verbje 10 fl., Ant. Weber, Trnovlje 10 fl., Jos. Paušek, Vranjaves 10 fl., Mast Rojnik, Braslovce 10 fl., Ant. Jrnačnik Gornjigrad, diploma in pripoznanje, M. Žavočnik, Grajska ves, diploma in pripoznanje.

Žrebata.

Val. Metličar, St. Vid, Karl Švab, St. Paul in Jož. Žigan v Žavci, sreberno državno svetinjo, Jos. Pilihi, Trnovlje 25 fl., Jos. Žebak, Gornjigrad 20 fl., Jos. Bank, Gornjigrad 20 fl., Val. Metličar, St. Vid, Šmarije, 15 fl., Jurij Mravljak iz Celja 15 fl., Mart. Lednik, Pirešice 15 fl., Mart. Jernejc, Kapla, Vransko 15 fl., Jož. Premoser, St. Margareta, Celje 15 fl., M. Božic, Grajska vas 15 fl., Franc Ostrožnik, Teherje 15 fl., Jak. Ocvirk, Grajska vas 10 fl., Mart. Rojnik, Brašlovce 10 fl., Franc Berčan, Gomilsko 10 fl., Franc Čulk, Gomilsko 10 fl., Mart. Rojnik, Braslovce 10 fl., Val. Supanc, Gornje Hudinje, Celje 10 fl., Franc Cukala, Gomilsko 10 fl., Joh. Kromovšek, Vransko, Parizle častno diploma in pripoznanje.

Delile so se pri premiranju letos prvokrat slovenske častne diplome in se mora priznati, da konjerejsko društvo zares povsod dobrodejno in taktno postopa.

V nedeljo 14. t. m. je bila tukaj konjska dirka. Vdeležba bila je velika in je na lepo okrašenim tekališči vse polno gledalcev.

Red je bil izvrsten in se je videlo, da konjska dirka v Žavci prav lepo napreduje in da se kmeti za to lepo in hasnovito napravo močno zanimajo.

Dirke vdeležilo se je nad 30 vozačev, med temi so najhitreje vozili in premije dobili:

Pri prvi dirki:

1. J. Boldiu s Gomilske, 5 zlatov.
2. Vinko Bec s Polzele, 3 zlate.
3. Žgank s spodnj. Grušovelj, 2 zlata.
4. Kožuh Janez s Škofje vasi 1 zlat.

Pri drugi dirki:

1. Joža Lipold s Mozirja 8 zlatov.
2. Jur. Lesjak s spod. Grušovelj, 3 zlate.
3. A. Virant s Gomilske, 2 zlata.
4. Jan. Kožuh s Škofje vasi, 1 zlat.

Pri tretji dirki:

1. A. Mastnak z Lebečun, 8 zlatov.
2. A. Skaberne z Celja, 5 zlat.
3. Jos. Lipold iz Mozirja, 4 zlat.
4. Vinko Tratnik iz Žavca, 2 zlat.
5. Jak. Janič iz Žavca, 1 zlat.

Vsak dobiteljev dobil je tudi zastavo in veselo je bilo videti kako so zmagovalci z svojimi vihrajočimi zastavami veselo se odpeljali.

Pri premiranji konj in dirk je vsaki, kateri je premijo prejel, dobil tudi venec, katerih so nežne roke Žavskih gospodičin pripravile za kar njim naj bode tukaj hvala izrečena.

O vkavanji konj.

II. Ako rog na eni strani hitreje raste, naredi se stransko kopito. Kakor gori omenjeno naj se na hitreje rastoči strani rog precej poreže in tudi podkev tenjša naredi. Na nasprotni strani, t. j. na tisti, kjer rog počasi raste, naj podkev $1\frac{1}{2}$ —2''' čez kopito stoji, da je to bolj zavarovano.

Krhko kopito se pri kovanji ali če konj po trdi poti dirja, krši, tako, da naposled prostora za žeblove ljuknje ni. Vzroki krhkih kopit so prerediti mazanje rogú in ako konj na presuhem stoji. Podkev pri takih mora lehka, natanjko po kopitu narejena, s kapicami prevadena in s tanjkimi žebli pribita biti. Rog naj se vsaki teden dvakrat z gori omenjenim omehčevalnim mazilom, ali tudi z vlažno ilovico, ali kravjekom namaže.

Mnogo konj se že v mladosti popači s tem, ker se na premokre pašnike spuščajo, ali, da v hlevu na premokrem stojé. Vsled tega nastane ploščnato kopito. Večkrat je tudi brezumni kovač uzrok takih kopit, ako podplat preveč poreže. Ta je tenak, raven ali celo napihnen stene zelo razploščene in slabe. Pri kovanji takih kopit mora se podplat in stena jako varovati; podkev naj bo od zvonajne strani do žeblovih ljukenj enako debela, a od tod proti znotranjemu kraju vedno tenjša, zelo široka in vun vpognjena, tako, da je med podplatom in podkovo velik prostor; vrh tega mora podkev štolana in grifana biti.

Vsled preobilnega rezanja stréle nastane ozek rog. Zadnji deli kopita, to je peta se vedno vkup stiska. Zatega voljo šepa konj na cesti. Pri ozkih kopitih se mora rog na strani precej veliko porezati, da bolj moč za vkup tiščati zgubi. Podkev naj se spredaj debeleja, kakor na peti in brez štol naredi. Kopita naj se večkrat v ilovico ali kravjek postavijo.

Kopita s slabim rogom na peti naj se tu nič ne režejo, toliko bolj spredaj in na strani. Podkev naj bo v peti močna in dovolj pripognjena, na prstih nekoliko slabeja brez grifa in štol. Ljuknje morajo tako zvrtné biti, da preblizo pete žebelj ne pride. Pri malem kopitu stojé stene skoro težoravno, rog je trd, krhast. Konji s takimi kopiti šepajo. Podplat in strela naj se ne režejo, sicer nastane ozko kopito. Podkev mora nekoliko širja in z malimi žebli pribita biti, da se rog ložje raztegne.

Ozka hoja, pretežke ali predolge podkve vzročujejo, da konj kreše. Tudi mladi konji, ako so vtrujeni, radi krešejo, t. j. tolčejo se z

desno nogo na levo, ali z levo na desno. Podkev takega konja naj ne bo široka; na poškovano mesto naj se usnjata lapica priveže. Ako se pa konj z zadnjo nogo na prednjo tolče, mora se prednja podkev, kolikor mogoče kratka narediti in ako je štolana, naj se ta močno naprej vpogne. Tudi zadnja podkev ne sme predolga biti in ker se zategavoljo včasih prvi žebelj ne more vbiti, naj se podkev spredaj s kapico pritrdi.

Ako se žebelj v občutljivo mesno plast vbije, se zakuje in je tem nevarniše, kolikor globeje se žebelj v meso zarine.

Kakor hitro se zapazi, da konj šepa, pogledati se mora, kateri žebelj je vzročil bolečino. Brez odloga se mora izdreti in bolečina ogle dati. Ako ni nevarno, zamaže se ljuknja z voskom; kopito postavi se v vlažno ilovico, ali v škafr mrzle vode, da vročina izide. Ako je pa žebelj krvav, ali ako se iz ljuknje kri, ali celo gnoj prikaže, mora se podkev takoj sneti. Da gnoj ložje izteče, naredi se na mestu livniku podobna ljuknja. Sicer si gnoj proti gornjemu delu kopita iztok išče, kar ni redko vzrok, da se celo kopito vname in konj ni več za rabo. Ko se je gnoj odstranil, položi se v jamico kroglice zvitega prediva, namočena v „Digistrovo“ mazilo, t. j. mazilo z enakih delov terpentinovca in voska, zmešano z $\frac{1}{3}$ mirtovega olja. Vrh tega naj se kopito s suhim predivom ovije in dobro oveže. Š prva naj se to dvakrat, pozneje enkrat na dan izvrši, dokler gnoj čisto ne izteče. Konj se mora pa tako dolgo v hlevu pustiti, da se rog popolnoma zaraste.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Od sv. Jurija na juž. železnici. Kaj društvo na pravi podlagi, vprto na žilavo voljo svojih društvnikov koristiti zamore, vidimo pri hmeljarskem društvu v Žavci, katerega korist je že zdaj neprecenljive vrednosti za celo okolico, katerega konečna vrednost pa se še ceniti ne da. Tudi mi imamo sicer kmetijsko društvo v Celji, ktero pa za nas okoličane nima tiste vrednosti, da ne rečem nobene, zavoljo oddaljenosti in nja izključljivo nemškega značaja. Mi se ne bodemo sedaj učili tujega jezika zaradi nemškega km. društva, ker nimamo časa, ampak mi si hočemo rajši kmetijsko društvo ustanoviti na podlagi, katerega pametni načeli bodo: 1. sporazumljenje društvnikov med seboj v njim umevnem, slovenskem jeziku; 2. v poduk kmetijskih stvari in 3. v varovanje koristi kmetijskega stanu na zunaj. To kmetijsko društvo naj bi obsegalo Šentjursko faro in Šmarijski okraj. Polovico kmetijskih letnih zborovanj naj bi bilo v prvem, polovico pa v drugem kraju.

S tem bi se omogočilo, da bi se radi priložnosti lahko mnogo udov km. zborovanj udeleževalo brez tratenja veliko časa in denarja. V prid in živo potrebo kmetijskega stanu bi želeli, da merodajni moške v tem obziru kmalu pravo ukrenejo. T. G.

Iz Žavca. (Kupčija s hmeljem) v celej Avstriji nekako tiči. Vse čaka, kde bodo Angleži kupovali, v Ameriki ali v Evropi, kajti sami pridelali so premalo hmelja. V Nürnbergu prihaja mnogo hmelja na tržišče pa je še precej mokro, da gre do 30 % v zgubo. Velja 70—120 mark 50 kilo. V Pragi plačujejo 55—115 fl. 50 kilo, rani hmelj na južnem Štajerskem pa 100 fl. pa malo ga je. Srednje dobro pokazal je pozni hmelj in je precej dober, ima mnogo lupulina v sebi in so kupci plačevali v Žavci sprva 75 fl., potem 65—70 fl. naposled je dunajsk pivovar plačal 62 fl. 50 kr. Sedaj ponujajo fl. 50—62 50 pa lastniki ga ne dajo radi. Prodali so komaj 500 centov, imajo ga pa okolo 5000 centov; v nemškem Štajeru je hmelj slab. v Ilzu velja 50—65 fl. v gornjej Avstriji 50—60 fl. Težko je sedaj hmeljarjem prav svetovati. Cena hmelju se hudo spreminjava, časih od 30—300 fl. simotamo hodi. Menda kaže po malem prodavati; roba je dobra in se nimenda bati prevelike zgube, če se tudi čaka. S.

Iz Ljubljane (Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih april, maj in junij t. l. 21.225 novih zavarovanj za 19.960.619 gold. 22 kr. kapitala ter je zato prejela 526.871 gld. 71 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v treh mesecih 157.614 gld. 52 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 1.774.960 fl. 77 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 269.332 gold. 13 kr., na zemljišča posojenih pa 555.934 gold. 27 kr. Gasilne brizgalnice dobilo je sedem občin. — Od 1. januarja do 30. junija t. l. bilo je sklenjenih 31.098 novih zavarovanj za 31.651.547 gold. ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin 891.851 fl. 76 kr., izplačalo pa za škode 259.944 fl. 63 kr. — Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin postajajo od dne do dne bolj priljubljena. Dokaz temu je, da štejejo do konca julija 1884. 1082 členov, ki so skupno zavarovali 150.623 gold. 80 kr. pokojnin in zato obvezali se uplačati 622.443 gold. 14 kr. ulog.

Raznoterosti.

(Kmetijska razstava v Krškem) je od 28. sept. do 3. okt. odprta vsaki den od 9.—12. ure in od 3.—6. ure. V nedeljo 28. t. m. ob 9. uri sv. meša, ob 10. uri odprtje, ob 3. uri govor kmetijskega učitelja g. Pirca v šoli, ob 4. uri tombola pred šolo, karte po 10 kr.

se kupijo v šoli, dobitki, 100 fl. vredni, so kmetijske stvari. V sredo je razstava goveje živine, v četrtek razstava konj, v petek delitev daril za kmetijske pridelke. Vstopnina 10 kr.

(Na razstavo sadja v Mariboru) sprejema se sadovje iz okrajev Mariborskega glavarstva. Vršila se bode od 4.—6. oktobra v g. Goetzovej dvorani.

(Sadjarska zadruga) osnovala se je v Mariboru. Predsednik je inženir g. Adleter, namestnik Nikola plem. Bogdan, oskrbnik grajščine mariborske, denarničar g. Fontana, trgovec. Glasilo jim je „Marburger-Zeitung“.

(Sevniška razstava sadja) vrši se 5. 6. in 7. oktobra. Naglaša se do 30. t. m.

(Jabolka) obetajo v Mariboru plačevati doma 11—12 fl. štrtinjak. Ko jih kmetovalci pripeljajo v Maribor, potegnejo kupci navadno 1—2 fl. od obečane cene proč. Izgovorov imajo mnogo, zlasti, da so jabolka preveč obtolčena.

(Zveza slovenskih posojilnic) skliče dne 5. oktobra ob 2. uri popoldne shod v Ljubljano v čitalnični dvorani ter se bode posvetovalo 1. kje naj bi se ustanovili novi denarni zavodi in kakšni? Hranilnice ali posojilne zadruge? 2. kdo bi se za dotične kraje poprijel potrebnih priprav? Rodoljubi slovenski vabijo se k obilnej udeležbi.

(Posojilnica v Makolah) začela je svoje delovanje. Uradni dan ima vsak četrtek ure od devetih do poldne. Rodoljube prelepe dravinjske doline, posebno one iz Poličan. Studenic, Laporja, Črešnoveca, Cirkovic, Ptujске gore in Majšperga prijazno vabimo, naj se nam blagovoljno pridružijo in v kratkem bomo imeli zavod, ki bode narodu našemu na slavo in veliko korist. Svoji k svojim.

Sejmi. 29. sept. Vransko, Doberna, sv. Lovrenc na Dravskem polji, Mahrenberg, Cmerek. Pilštanj, Šoštanj, Veržej; 1. oktobra Ptuj, 2. oktobra Radgona.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	7 40	5 40	4 60	3 40	5 50	5 80	5 70
Ptuj . . .	5 80	4 40	4 40	2 30	5 60	4 80	4 80
Celje . . .	7 20	5 20	4 20	3 —	5 30	5 60	6 40
Gradec . . .	6 35	5 11	4 57	3 18	6 80	4 70	5 —
Ljubljana . .	8 10	6 20	5 20	3 25	5 50	4 30	3 67
Celovec . . .	7 10	6 —	5 20	3 12	3 —	5 —	5 —
Dunaj } 100 Klg.	10 20	9 72	9 —	8 42	7 30	8 85	6 50
Pešt }	10 —	7 80	8 50	7 40	7 30	6 82	6 30